

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu

v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semenške ulice
št. 2. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domo-
ljuba“, Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Št. 4.

V Ljubljani, dné 20. februarija 1902.

Leto XV.

Slava Leonu XIII!

(Ob petindvajsetletnici papeževanja.)

Po zemlji od tečaja do tečaja
Leonu slava! glasno se razlega;
v ljubezni vneti narodi slavé Ga,
a med sovragi cerkve hrup nastaja.

Četrstoletja častni dan obhaja,
kar venča Ga tiare sveta téga,
zato pa glas o Njem in slava sega
od kraja zemlje širne pa do kraja!

Raduje srčno se izmed narodov
Očeta slavja — rod Ciril-Methodov,
ker Lev nad njim mogočni skrbno čuje.

Ko Mu kraljestvo božje svet razdira,
blagoslavlja On se v nas ozira,
Slovanom novo moč in slavo snuje!

Petindvajsetletnica papeževanja Leona XIII.

Znameniti dnevi se bližajo sv. Očetu. Letos praznuje sivolasi starček na stolu sv. Petras svoj trojni jubilej: dijamantni jubilej, šetdesetletnico, odkar je postal nadškof (1843—1903), zlati jubilej, petdesetletnico kot kardinal (1853—1903) in srebrni jubilej, petindvajsetletnico kot papež (1878—1903).

Zlasti poslednji srebrni jubilej, petindvajsetletnica njegovega papeževanja je preimeniten in prevesel dogodek za vse katoliške narode. Zato se pa vesoljni katoliški svet pripravlja, da dostojno obhaja petindvajsetletnico slavnega vladanja namestnika Kristusovega na zemlji. Da tudi Slovenci ne bomo zaostali, to je samo ob sebi umevno. „Domoljub“ bo o tej stvari še obširneje pisal. Za danes prinašamo pastirski list presvetlega knezoškofa ljubljanskega, v katerem z navdušenimi besedami poziva vernike ljubljanske škofije k praznovanju petindvajsetletnice in obenem določa, kako naj se to praznovanje izvrši. Knezoškof pišejo:

Letos upamo v katoliški cerkvi prav veliko veselje dočakati. Le še nekoliko dni in sv. Oče papež Leo XIII. začnejo že petindvajseto leto svojega slavnega vladanja kot namestnik Jezusov na zemlji.

Izvoljeni so bili za papeža 20. februarja leta 1878, kronani pa 3. marca istega leta. Ker so bili tedaj že 68 let stari in telesno slabi, so se branili izvolitve meneč, da ne bodo več dolgo živeli in bo zopet treba voliti novega vrhovnega poglavarja katoliški cerkvi. Ali glejte previdnosti Božje! Akoravno so slabotnega telesa, ter imajo mnogo delati in trpeti, nam jih je Bog ohranil do danes zdrave in krepke. Le enkrat, namreč pred štirimi leti so nevarno oboleli. O, kako so katoličani zanje molili! Nekateri so Bogu za sv. Očeta ponudili svoje življenje, naj bi le sv. Oče zopet ozdraveli. Bog je molitve uslišal. Zopet so zdravi in čudno gibčnega telesa in duha, akoravno bodo 3. marca dopolnili 92 let življenja.

Zato je pa naše veselje toliko večje. Ves katoliški svet, posebno pa Rim se pripravlja, da kar se dá sijajno proslavi petindvajsetletnico sv. Očeta. Tudi mi Slovenci ne smemo zaostati. Ali niso papež naš duhovni Oče,

mi pa njihovi duhovni otroci? In kaj pravi četrta zapoved Božja? Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji! — Hočete li torej dolgo živeti kot Slovenci? dolgo živeti kot katoliški Slovenci? O kaj bi nam koristilo za večnost, ko bi bili samo dobri Slovenci, ne bi pa bili katoliški Slovenci! Kot Slovenci moremo imeti zdravja, bogastva, slave, toda če nismo katoliški, nimamo resnice, ampak blodimo v zmoti, ne spoznamo glavne naloge in glavnega namena svojega življenja, ne spoznamo večnosti, v katero gotovo pridemo! Ali bi ne bilo to največja nesreča, ki bi nas zadeti mogla?

Toda, ko ne bi spoštovali duhovnega svojega Očeta, rimskega papeža, tudi na zemlji nam ne bi moglo biti dobro, saj si ne bi zaslužili blagoslova, ampak zaslužili bi si prokletstvo četrte zapovedi Božje; pešalo bi nam in opešalo ne samo versko življenje, oh tudi Slovenci bi pešali in opešali, ker beseda Božja ne ostane nikoli brezuspešna, ampak Bog izpolni vse, kar obljubi in izpolni tudi vse, kar zažuga.

Ako hočemo torej ostati katoličani in Slovenci, hajdi na noge in v spoštovanju svojega Očeta nikar ne zaostanimo za drugimi katoliškimi narodi. Kaj naj torej storimo ob petindvajsetletnici sv. Očeta, da svojo srčno ljubezen, svoje globoko spoštovanje, svojo neomahljivo vdanost in svojo popolno pokorščino pred vsem svetom, pred nebom in pred zemljo dokažemo?

Ko smo bili vlani v novembru na Dunaju zbrani vsi avstrijski škofje, smo ustrezajoč želji vnetih rimskih katoličanov sklenili praznovati presrečen dogodek celo leto od 20. febr. 1902 do 20. febr. 1903 in sicer na način, kakor ga v soglasju z vsem katoliškim svetom vsak škof za svojo škofijo določi.

V smislu želja in nasvetov ljubljanskih duhovnikov zbranih na mesečnem shodu dne 13. januarija določim nastopno:

1. V sredo zvečer 19. februarja naj se po Marijinem zvonjenju pol ure slovesno zvoni, da se župljanom naznani začetek srečne petindvajsetletnice.

2. V četrtek 20. februarja naj bo zjutraj sv. maša pred razpostavljenim Najsvetejšim, po sv. maši naj se zapoje „Te Deum laudamus“. (Točki 1. in 2. sta se že izvršili.)

3. Ker brez molitve ničesar ne dosežemo, zato molimo skozi celo leto petindvaj-

setletnice za sv. Očeta nastopno cerkveno molitev: „Molimo za našega papeža Leona XIII. Ohrani ga, o Gospod, oživljaj in osreči ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov.“ Oče naš. Češčena Marija.

4. Na praznik svetega Joahima v nedeljo 17. avgusta naj bo slovesna sv. maša, govor o sv. Očetu in darovanje kot poseben dar sv. Očetu za petindvajsetletnico; naj vsakdo daruje vsaj dva tri vinarje, da mi Slovenci ne zaostanemo za drugimi narodi.

5. Vsi tretjeredniki se pozivljajo na poseben prispevek za lateransko baziliko v Rimu, katera je stolna cerkev sv. Očeta in mati vseh cerkvâ katoliškega sveta. Potrebuje namreč še posebnih popravkov na stropu, za te naj bi darovali tretjeredniki, ki ljubijo lepoto hiše Gospodove in ker je ravno to cerkev papež Inocencij III. v prikazni videl, kako jo podpira siromašni sveti Frančišek, da se ne poruši.

6. Želi se, naj bi vsak duhovnik vsaj eno sv. mašo daroval za sv. Očeta.

7. V Ljubljani bo sredi leta velika izložba cerkvenih paramentov (cerkvene obleke); odprla se bo prav slovesno s sveto mašo pred izpostavljenim Najsvetejšim. Isti čas se bo sklical tudi evharističen kongres (shod v čast presv. R. T.) duhovnikov in ljudstva vsaj ljubljanskega in iz okolice, da z resnimi slavnostmi v cerkvi in zunaj cerkve izkažemo čast Jezusu - Kralju. Sv. Oče so to slavnost odobrili z največjim veseljem rekoč, da tako se prenese čast na Gospoda Jezusa pričujočega v presvetem zakramentu, čigar vidljivi namestnik na zemlji so oni sami.

8. Evharistični shodi za ljudstvo naj bi se priredili v vsaki dekaniji; naj bi se teh shodov skupno udeležila občinska zastopstva in razne družbe; pri njih bi se moglo sv. obhajilo darovati za sv. Očeta.

9. Pri navadnih shodih raznih društev: delavskih, kmetiških, izobraževalnih, političnih i. dr. naj se tudi priredi govor o socialnem ali cerkveno-političnem delovanju sv. Očeta papeža Leona XIII.

10. Želim, da se letos z vnemo širijo Marijine družbe posebno za mladeniče in kjer mogoče po župnijah vpeljuje tretji red; ker najlepše in Bogu najugodnejše bomo slavili petindvajsetletnico, ako uporabimo ta najbolj uspešna sredstva za dobro, vzorno krščansko življenje.

11. Tudi konec petindvajsetletnice naj se obhaja kar mogoče slovesno in sicer prvo nedeljo po 20. februarju l. 1903 naj bo slovesna sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim in s primernim cerkvenim govorom; po sveti maši naj se zapoje „Te Deum laudamus“ in pol ure slovesno zvoni.

Tako vabilo nadpastirja. Katoličani, Slovenci! Poslušajmo glas svojega vodnika in praznujmo papežev jubilej, kakor se to spodobi za velikega Leona in za katoliški narod slovenski!

Drobtine.

Vedno kaj novega! Čudovite stvari smo že našli, mi nadljudje dvajsetega stoletja! Na tisoče milj daleč pišemo in govorimo, in kmalu bomo tudi že znali gledati okolu ogle in opazovati iz Evrope, kako se v Ameriki pod drobnogledom množe bacili. Delali bomo kmalu vse s stroji. Jedi nam bo pripravljaj stroj kuhar, oblačila nas bosta stroj-krojač in stroj-čevljar. Prepričani smo, da bo kmalu vsak imel tudi stroj, ki mu bo delal cekine in bankovce. Zakaj ne? V Ameriki je iznajden stroj-natakar! V Novem Jorku je hotel, ki z električno pripravo uljudno in spretno streže obiskovalcem svoje restavracije. Gost sede k mizi, na kateri leži jedilni list. Izbere si jed, zapiše na list, ter list in denar položi na krožnik. Pritisne na gumb, v mizi se odpre predal, in list z denarjem izgine po nevidni poti v dolenje prostore. Tam je tajnik restavracije, ki spravi denar in pošlje list po tej restavracijski električni poti v kuhinjo. Naenkrat stoji pred gostom zahtevana jed. Nato po isti poti naročiš drugo, tretjo jed, kolikor hočeš... Ta naprava ima to dobroto za restavratérja, da mora vsakdo naprej plačati, ker stroj ničesa ne posodi. Kaj pa če po zadnji jedi gost pobaše krožnike in vtakne žlice in nože v rokav ter izgine? — Hm, na to iznajditelj ni mislil. Pravijo pa, da se to še ni zgodilo.

Pijavke usmrtili. V južni Rusiji v obližju Kamenskaje, ob Donu je lovila nedavno neka žena pijavke; bredla je že par ur po vodi, pijavke so se prijemale njenega telesa, a ona jih je devala v lonec, katerega je nosila seboj. Tako je nalovila že 140 pijavk, katere se ji seveda izpile mnogo krvi, tako da je bila primorana, iti iz vode. Ko pa je prišla do brega, se je onesvestila; pri tem pa je zvrnila lonec, in vse pijavke so se vsesale v telo onemogle žene. Ljudje so jo našli vso zabuhlo, zavedla se je le za trenutek, potem je umrla.

Listek.

Čudodelni zid.

(Zgodovinska črtica. — Priobčil P. P.)

I.

Pisalo se je l. 1814.

Zunaj je bila zima in sneg je naletaval. Kosmiči so se trgali po zraku ter se gromadili v kupe padajoč na tla. Ako si pogledal v zrak, se ti je videlo vse belo in oko ti je zaneslo v visočine, ako si dolgo zrl tako.

Bilo je v mali vasici na daljnem Ruskem. Prebivalci te vasice se niso menili za sneg in snežene kosmiče v zraku. Skrbelo jih je nekaj drugega! Časi so bili taki, da niso bili varni, ali bodo jutri osorej še stale njihove hišice, ali pa bode sneg že padal na pogorišča in s kosmiči zakrival črno sled za sovražnikom. Napoleon se je premagan vračal z Ruskega in njegova vojska je požigala vse, kar ji je prišlo nasproti ob njenem prehodu.

„Ali že gredó —? Ali jih je že videti?“

Tako so se izpraševali mladi in stari stopajoč na prag, mencajoč si roke in gledajoč v daljavo, odkoder bi imela priti Napoleonova vojska.

Andrejka — tako so si pravili — je bil šel gledat in poizvedovat po sovražniku. In zasledil jih je bil in čul vrisč in kletev...

Ta vest je šla po bliskovo od ust do ust.

In ljudje so se zapirali v svoje kočice kot bi jih mogle te obvarovati pogina. A zraven so kukali pri oknih in pri vratih, kdaj se izmed sneženih kosmičev prikaže obrta glava kakega Francoza z izmučenim in sestradanim izrazom na obrazu.

Resni časi so to bili!

II.

V mali koči, ki je stala izven vasi na samem, je klečala vdova Ana pred podobo Marijino in molila. Dvigala je zaupljivo svoje oči v Pomočnico in zdaj pazdaj se ji je izvil globok vzdih iz prsi.

Zunaj so se začuli koraki — bil je njen sin Peter.

Vstala je in mu hitela naproti:

»Kako je Peter? Kakih novic prinašaš?«

Peter — moral je imeli kakih 25 let in bil je velik in tršat — si je obrisal črevlje pred vežo in si otrl sneg, ki se mu bil je sesedel po obrazu. Potem pa se je obrnil do matere in rekel:

»Slabih!«

»Slabih —?«

In Ani so se pojavile solze na očeh.

»Merkolov Andrejka je prinesel slabih novic. Ropajo in požigajo... V štirih urah morajo biti tukaj. Sreča le, ako jim zamede pot in jih sled izpelje kam drugam. Sicer smo izgubljeni —«

»Sicer smo izgubljeni — Prav govoriš: sicer smo izgubljeni!« je ponavljala mati za njim.

A kakor bi ji prišla naenkrat rešilna misel, je dvignila glavo in rekla:

»To ne sme biti! Jaz bom molila in molitev bo pomagala.«

Sin se je nasmehnil, a rekel ni nič. Pustil je mater, da je zopet pokleknila pred Marijino podobo.

Sam pa je šel v sosednjo sobo, snel puško raz steno in pripravil veliko sekuro, katere ostrino je že poprej dobro poskusil, češ:

»To je moja pomoč — orožje!«

III.

Medtem je neprestano snežilo. Kosmiči so bili čedalje večji in so se trgali in zopet sprijemali. Združevali so se kar v cele plasti, kupičili se in prepredli slednjič vsako sled, ki jo je delala bodisi cesta, bodisi pot ali steza.

Francoski vojaki so omagovali težav. Vlekli so se, trudni in lačni, in bili so podobni prej smrti kakor živim ljudem. Tudi konji so omagovali v snegu; vojaki so kleli in jih priganjali s silo. Včasih je jezdec zabredel pod pot, prevalil se — in potem je bilo treba spravljati v tir sebe in konja. Dostikrat pa sta konj in jezdec našla na daljni ruski planjavi svoj grob...

Četa vojakov je bila spazila sled za Merkolovim Andrejkom. V nadi, da ne bo daleč do ljudi, so prvi jezdili dalje in prijezdili do prvih hiš. Potem pa so se vrnili z veselim naznanilom:

»Vas je v bližini!«

V očeh vojakov je zagorel nov up. Izpodhodli so konje in vsa četa se je začela pomikati vedno hitreje.

V dveh urah so dospeli v vas.

IV.

Vdova Ana in sin Peter sta v strahu pričakovala, kaj bo. Peter se je sicer delal srčnega; toda od časa do časa ga je izpreletavala groza, kaj bo, če jih pride cela truma oboroženih od nog do glave. — Kaj bo opravil njim nasproti s svojo puško in svojo sekuro... Že pri sami misli na to mu je hotel upasti pogum. Pa sramoval se je in si preganjal boječe misli. — A ni si mogel kaj, da bi mu zdaj pazdaj na skrivnem ne bi ušel pogled skozi okno.

Zunaj je medlo bolj in bolj. Pred kočjo je bil breg in raz ta breg je zametalo sneg naravnost pred

kočo. Peter bi bil šel in odkidaval sneg, kakor drugekrati — a bilo mu je nekako tesno pri srou in noč se je delala.

Ana je zdajpazdaj stopila k oknu in gledala vun. Videti ni bilo žive duše. Le zdajpazdaj se je pojavil kak glas, ki ga je veter zanesel sem iz vasi; pa tudi ta je potihnil kmalu. In potem je nastopila z nočjo vred neka mučna tišina, ki pa le ni dala zaspati ljudem...

Ana je molila dolgo v noč. Ustnice so se ji gibale in po sobi so se čuli odlomki lepe pesmi, ki poje o Mariji:

O Marija — zid postavi nam v bran,

In sovražnik — krene naj v drugo stran!

Peter, ki je sedel ob peči, je poslušal to vedno se ponavljajočo prošnjo. In prav ta prošnja mu je neprijetno budila vest, mu je hotela očitati tako marsikaj... Burno življenje, ki ga je živel dozdej službujoč po raznih mestih, mu je vzelo iz srca malone vso vero. In sedaj, ko je prišel zopet domov, mu je bila pobožnost materina in sploh vse lepe navade, ki jih je gojila mati in jih svoj čas bila naučila tudi njega — nekako nadležne in zoprne.

In ko je mati svojo prošnjo le ponavljala, se oglasi in jo ustavi:

»Mati, čemu se toliko ženete? Počivajte! In tega menda vendar ne boste zahtevali od Marije, da nama postavi zid v obrambo?«

»Tega ne, Peter! S temi besedami ne prosim, naj bi Marija postavila pravi zid. Tega ne — dasi bi bilo tudi to mogoče. Jaz mislim varstvo.«

Sin je molčal. —

Pa poslušal je še nadalje — in sam ni vedel, kdaj in kako: — tudi njemu so začele izgovarjati ustnice za materjo:

O Marija — zid postavi nam v bran,

In sovražnik — krene naj v drugo stran!

V.

Napočilo je drugo jutro.

Vdova Ana, ki ji strah in skrb niso dale spati, je bila na vse zgodaj po koncu. Zunaj je bilo še temno, le sneg je belo odsvital v jutranjem svitu. Čutiti je bilo, da sneži še vedno in zeblo je.

Tedaj pa je nastal v daljavi naenkrat šum in ropet, vpitje, kletvice, vzkliki. In prihajalo je bližje, vedno bližje.

Ana je hitro šla poklicat Petra.

Ta je bil že tudi vstal in je bil bled kakor smrt. Oziral se je po orožju.

»Ne Peter, prosim te, nikari!« mu je branila mati, ko je videla, kaj hoče, »orožje nama ne pomaga! Rešila naju bo le molitev! Moliva!«

In prišla ga je za roko ter ga peljala pred Marijino podobo. In hočeš, nočeš: Peter je moral moliti ž njo in izgovarjati za njo:

O Marija — zid postavi nam v bran,

In sovražnik — krene naj v drugo stran!

Zunaj po cesti pa so prihajali Francozi. Cesta je peljala komaj streljaj od koče. Bobni in rogovi so odmevali, ropot kanonov in vozov, kletvice in vpitje vojakov, divje bojne pesmi — vse to se je mešalo, v en glas, ki je navdajal z grozo in strahom. Včasih je prenehalo za hip; pa završalo je zopet in močnejše, kot poprej. Tudi posamezni strelji so se čuli in stekla so zvenela... Vse to pa se je čulo zdaj bližje, zdaj dalje, dokler ni naposled obmolknilo vse, in mrtvaška tišina vplivala tem groznejše, čim hujši je bil poprej šum in ropot.

Mati in sin sta se izpogledala.

»Kaj bo iz tega, Peter?«

Peter je samo pomignil z ramami.

Ali sta rešena —? Ali je nevarnost v kraju —?

O, ko bi to bilo — —!

In vdova Ana je zopet dvignila oči do Marije — še bolj zaupno, še bolj proseče ko doslej...

V tem se je storil dan.

»Peter vstani in poglej kaj je.«

Peter je vstal in šel odpirat vrata.

Pa kaj to, da jih odpreti ni mogel! Upri se je, a ni šlo. Upri se je huje, a šlo je le za dobro ped. Kaj je bilo to?

Pogled mu je naenkrat razjasnil vso stvar.

Snega je bilo namedlo s hriba doli, da je zasul malone vsa vrata in po eni strani kočico do vrh strehe. In ravno ta velika plast snega je zakrila hišo pogledu sovražnikov...

»Mati, rešena sva!«

Ana je sklenila roke in pogled ji je ušel proti nebu:

»O Bog, o Marija — rešena!«

In Mati in sin sta zopet klečala pred Marijino podobo, medtem ko se je sovražnik pomikal v stran in ko je zunaj naletaval sneg bolj in bolj.

* * *

Francoški vojaki so bili strahovito opustošili borno vasio. Kar so dobili živeža, to so pobrali in odnesli seboj. Če jim ljudje niso dali prostovoljno, so siloma udrli v shrambe in odnesli vse, kar jim je služilo. Vedli so se oblastno, peli, kleli in upili. V neki hiši sta se jim ustavila dva odrasla brata — pobili so ju. Drugje so po neprevidnosti zažgali in le množica snega je obvarovala vso vas pred požarom... Okna pa so pobili skoro povsod. —

Ko sta vdova Ana in sin Peter prišla v vas, skoro vasi nista več izpoznala. Vse razbito, vse opu-

stošeno! Ljudje so zdihovali, otroci pa so jokali in prezebali po hišah, kamor je skozi razbita okna vhalaj sneg in mraz.

Kočica vdove Ane za vasjo pa je stala kakor poprej. Solnce je posijalo in raztalilo sneg in razgled na cesto je bil zopet odprt.

Mati in sin tega dogodka nista pozabila nikdar. Ko je Ana kdaj pozneje slišala ono pesem o Mariji in o zidu, so jo vselej oblile solze. In tudi sinu Petru je šla do srca!

Politični razgled.

Naš prestolonaslednik Fran Ferdinand je 5. febr. odpotoval na Rusko. Pred nedavnim mu je ruski podpolkovnik pl. Bellegarde izročil znake ruskega generala. Za to odlikovanje se je šel osebno zahvaliti; to kaže, da so razmere med Dunajem in Petrogradom posebno prijateljske. Vendar pa temu obisku, ki je sam po sebi vpljudnosten, ne gre odrekati političnega značaja. Ravno sedaj se dogaja v Evropi marsikaj, kar zanima našo in rusko državo. V prvi vrsti se tu imenujejo najnovejši dogodki na Balkanu. Potem je za obe državi važno, kakšno stališče naj zavzameta napram novemu nemškemu carinskemu tarifu. Ker je nadvojvoda ostal v Petrogradu več dni, je zelo verjetno, da se je o teh vprašanih pogovoril z rusko cesarsko hišo. — Ta pot našega prestolonaslednika daje različnim političnim listom povod, da izražajo svoje mnenje o razmerju med Avstrijo in Rusijo. Skrajno nemški listi zblizevanje med obema državama kaj težko gledajo, toda koristi njegove nobeden izmed njih ne more tajiti. Nemčija, s katero smo sedaj v zvezi, se je pokazala kot slabo prijateljico, ki svojo zaveznico samo izrablja in sicer izrablja celo tako daleč, da podpira v njej veleizdajске težnje. S tem seveda ne moremo in ne smemo, če hočemo sebi dobro, biti zadovoljni; zato se nam zdi približanje k Rusiji politična zahteva največje važnosti. Z gospodarskega stališča, in to je dandanes pred vsem merodajno, bi imela za nas zveza z Rusijo velikansko korist. Zlasti bi imela pomen danes, ko Nemčija carinski tarif in trgovaške pogodbe določa tako, da se vidi, da išče pri tem le svojo korist. In res, kaj naj iščemo na zapadu in v srednji Evropi? Nič kakor prepri in nasprotje. Po zvezi z Rusijo bi pa prišla Avstrija do velike veljave in moči na vzhodu; odprto bi ji bilo obširno polje za gospodarska podjetja. Sedanji ruski car Nikolaj II. je tej misli prijazen, in ko bi se naši državniki mogli otresti pruskega vpliva, ki jo sedaj tlači, tedaj bi bilo mogoče, da se pripravi pot novi za Avstrijo zelo koristni zvezi. Zato je želja vseh avstrijskih Slovanov pač ta, da bi sedanji obisk imel trajne in za obe državi koristne posledice.

V proračunskem odseku je bilo 1. febr. rešeno poglavje o »visokih šolah«. O srednjih šolah je potem obširno poročal grof Stürgkh ter predlagal glede celjske gimnazije sledečo resolucijo: »Vlada se pozivlje, da s šolskim letom 1892/3 prične raz-

puščati obstoječe nemško-slovenske razrede v Celju ter namesto dosedanjih dvojezičnih vzporednic v Mari-boru ustanovi ondi samostojno slovensko nižjo gimnazijo pod samostojnim vodstvom.« Zaradi te resolucije je postalo Celje svetovnoznano, kakor da bi bila tamošnja nemško-slovenska gimnazija trdnjava v nemškem mestu, ki je grozno nevarna za mogočni kulturni nemški narod. Torej 160 slovenskih dijakov na celjski nižji gimnaziji vznemlja strah in trepet narodu, ki se boji le Boga, a nikogar drugega na božjem svetu. Poslanec Robič je v imenu vseh jugoslovanskih poslancev naglašal, da je Stürgkhov predlog sicer prikrita, a vendar prozorna past, v katero naj bi se ujeli slovenski poslanci; odločno in stvarno je utemeljeval potrebo celjske nižje gimnazije ter končno zahteval, naj naučni minister pove, kako sodi o tem predlogu. Ta je izjavil, da v trenutku ne more označiti svojega stališča glede onega predloga, ker določena resolucija še ni sprejeta in ne odklonjena. Če bi bila sprejeta, bodo naučno upravo in vlado vodili samo stvarni razlogi in sploh je Robič nekoliko preostro pobijal Stürgkhovo resolucijo, ker hočejo z njo Nemci izraziti le svojo spravljljivost. Torej je spravljljivost to, da nam jemljejo učni zavod v Celju, ki je potreben in tako uspešno deluje. Samo nemška nestrpnost je spravila to vprašanje na dan. Le iz strankarsko-političnih ozirov hočejo Slovencem zadušiti zavod, ki nam ja vzgajal mladino za višje stanove. Zato so naši poslanci odločno zavračali predlog, katerega pač ni bilo mogoče imeti za naklonjenost. Splošna tišina je zavladovala po dvorani, ko so na predlog poslanca Robiča člani odseka po imenih glasovali o resoluciji grofa Stürgkha, da se namreč opusti celjska nižja gimnazija. In odsek je s 25 proti 22 glasovom resolucijo sprejel. — V seji 7. febr. je naš poslanec Povše stavil naslednji predlog: Visoki c. kr. vladi se priporoča, da hišnim posestnikom v Ljubljani in na deželi, ki so trpeli vsled potresa leta 1895 in ki so morali zavarovati svoja poslopja ter dobili od države za popravo poslopij posojilo, pričetek uplačevanja obrokov prestavi do leta 1906. Poročevalec Steinwender je predlog priporočal, na kar je bil Povšetov predlog soglasno sprejet.

Državni zbor se je 4. febr. po dolgotrajnem odmoru zopet sešel. Vlada odločno želi, da do Velike noči reši ves državni proračun. Začel je zbor z pravico v zakonu glede vojaških novincev. Kot druga točka so na dnevnem redu bosanske železnice in potem znana predloga o inženirskem naslovu. S proračunom se bo pečala zbornica v drugi polovici februarja in ga završila v nekaterih tednih po Veliki noči, vendar toliko zgodaj, da bodo imeli deželni zbori dovolj prilike za daljše zborovanje, tembolj ker odpade poletensko zasedanje drž. zbora.

V Petrograd pojde, kakor javljajo rimska poročila, prihodnjega maja tudi laški kralj, istočasno se bo mudil ondi predsednik francoske republike Loubet.

Vatikan bo pri kronanju angleškega kralja zastopal predsednik cerkvene akademije monsgr. Merry de Val. Prisostvoval sicer ne bo pravim slovesnostim kronanja, pač pa ga bo takoj po izvršenih obredih

sprejel kralj v avdijenci, pri kateri mu Merry izroči papeževo lastnoročno pismo. Na enak način je bil zastopan sv. Oče tudi povodom kronanja ruskega carja.

Načrt o ločitvi zakona v Italiji, ki ga je priredila italijanska frimasonska vlada in katerega je papež najodločneje obsodil v svojem novoletnem govoru, je sedaj pregledala posebna komisija poslanske zbornice. Po njem bi se izvršila ločitev zakonskih dostokrat iz prav malenkostnih razlogov. Kakor poročajo listi, že vladi sami ta načrt ne ugaja popolnoma, zato bo predložila novega, ki tudi ne bo izgubil znaka krivičnosti, ker je zakonska zveza v katoliški cerkvi neločljiva.

Imenovanje novih kardinalov se pričakuje za mesec maj; izpraznjenih je sedaj pet kardinalskih mest. Kardinalom bodo imenovani papežev muncij na Dunaju Talijani in nadškofa v Genovi in Florenci.

Krščanski Dunaj je te dni zmagal s svojo zahtevo glede zgradbe nujno potrebnih katoliških cerkva. Ko je namreč občinski zastop neko svoto za zgradbo cerkve in župnišča v okraju Margarethen dovolil, je na pritožbo židov upravno sodišče razsodilo, da mestna občina kot taka ne sme prispevati za strogo katoliške zadeve. Te dni pa je župan dr. Lueger prejel od namestnika grofa Kielmansegga odlok, v katerem se ta pritožuje nad pomanjkanjem katoliških cerkva in naroča, naj občinsko zastopništvo kar najprej vzame v roke to zadevo ter naj odpomore z denarno pomočjo.

Nizozemska vlada se je ponujala Angliji za posredovanje, da sklene mir z **Buri**. Predlagala je, naj bi se obema vojskujočima se deloma dala prilika prestega dogovora. Ker bivajo burski zastopniki na nizozemskih tleh, bi jim nizozemska vlada lahko predlagala, naj se podajo v Afriko ter dogovore z ondotnimi burskimi voditelji. Angleži bi jim morali dati prosto pot in svobodno brzojavno občevanje; ko bi se potem s potrebnimi pooblastili vrnili v Evropo, bi se lahko sklenilo pametno premirje. Toda angleška vlada je odgovorila, da ne sprejme posredovanje zunanje države. Pravi, da se hoče dogovarjati le z burskimi voditelji v Afriki na bojišču. Angleški vojni minister je naročil, da se mora nagloma nabirati novih vojakov za Južno Afriko za takojšnji odhod. To je dokaz, da Angleška noče odnehati dasi nujno potrebuje novih vojnih moči. Srčno radi bi dobili Angleži v svojo pest — Deweta. Poslužujejo se vseh mogočih sredstev, a vselej se jim ponesreči. Te dni je bil Kitchener za gotovo prepričan, da ga dobé. Zastavili so velikansko črto ter se pomikali proti zahodu. Zastrazen je bil ves prostor, na katerem se je — to so Angleži dobro vedeli — nahajal Dewet z 2000 možmi. In vendar, kako so se začudili angleški generali, ko so zjutraj opazili, da jim je Dewet zopet — ušel, ušel celo na takem kraju, kjer je bil prostor zagrajen z žično ograjo. — Nova nevarnost proti Angležem, ker se je v kapeki koloniji vnela meščanska vojska med Angleži in Afrikanci, poleg tega še upor Afrikandov v Natalu. Tu se nahaja že dvajset manjših oddelkov; Buri in Afrikanci so se združili in se skupno boré proti Angležem. S posredovanjem Bothe in Deweta dobivajo vedno dovolj živeža, konj in tudi novih moči. Kakor je sedaj soditi, se Burom manj mudi končati vojsko kot

Angležem; angleška armada vedno bolj razpada, Burom je pa vedno dosti, dasi jih, kakor poročajo Angleži, tako grozovito veliko popada.

Dopisi.

Iz Radeč. (Župan Brunschmid razkrinkan.) Na volivnem shodu dné 2. t. m. je državni poslanec in naš častni občan dr. Šusteršič našega župana in liberalca Viljema Brunschmida v veliko presenečenje zbora pokazal v pravi obliki. Doslej se je sicer vedelo, da je Brunschmid l. 1899. kot pristavščak katoliško-narodne stranke, kakešnega se je takrat kazal, ko je bil županom izvoljen. Vedelo se je tudi, da je potem prestopil v liberalen tabor in pri volitvah l. 1900 in 1901 strastno agitiral za liberalne kandidate. Ni pa bilo obče znano, kar je razkril dr. Šusteršič na volivnem shodu dné 2. t. m. Dr. Šusteršič je najprej povedal, da ga je l. 1899. ko se je imela vršiti županska volitev, Brunschmid prosil, naj se pri katoliško-narodnih odbor-nikih zanj poteza. Dr. Šusteršič je bil povabljen v Radeče na posvet z občinskimi odborniki radi županske volitve in Brunschmid ga je prišel na kolo-dvor na Zidan most čakati, da bi ga pridobil za svojo namero. Pri posvetu, ki se je zotem vršil v »Narodnem Domu« v Radečah, pa občinski odbor-niki niso kazali zaupanja do Brunschmida. Končno se je pa vendar sklenilo Brunschmida voliti županom, toda le pod pogojem, da se zaveže pod častno besedo, da od županstva takoj odstopi, ako mu večina občinskih odbornikov izreče svoje nezaupanje. Izdal je potem sledečo pismo

izjavo:

Podpisani izjavljam pod mojo častno besedo sledeči program kot bodoči župan občine Radeče vsprejeti in natančno spolnovati.

Program.

Varovati hočem kot župan v prvi vrsti interese in pravice slovenske narodnosti, katere naj bodo vedno na katol. podlagi; zraven pa tudi varovati pravice druge narodnosti, v kolikor bi prvim ne nasprotovale in ostati v vedni vzajemnosti in sporazumnosti z odborniki, kateri so mi svoje zaupanje dali in me županom volili. Ob enem se zavežem pod častno besedo, ako mi dve tretjini odbora svoje nezaupanje izreče, županstvo odložiti.

Radeče, 30. prosinca 1899.

M. Brunschmid

Ivan Simončič, Jože Ravnikar,
priči.

Ko je potem Brunschmid postal župan, je hitro odpadel od katol.-narodne stranke, vsled česar so

mu občinski odborniki z več kot dvetretjinsko večino najprej pismo — potem pa še vseji občinskega odbora, z odborovim sklepom, tudi z več kot dvetretjinsko večino, izrekli svoje nezaupanje.

Brunschmid je pa svojo častno besedo požrl in ni odložil županstva!

Ogorčenje zbog tega razkritja je velikansko.

Brunschmid pa še vedno uživa čast županstva — kar je po navedenih dogodkih celi občini v nečast.

Ko je dr. Šusteršič to razkril, si Brunschmid in njegovi pajdaši niso vedeli drugače pomagati, da so na vso moč jeli kričati, v sled česar je vladni komisar shod razpustil.

Toda nastopanje Brunschmida in njegovih pajdašev bo imelo posledice, katerih ne bodo veseli!

Sv. Križ pri Litiji. Vrli Domoljub! Veliko si že prinesel svojim čitateljem veselih poročil iz raznih krajev naše mile slovenske domovine, v katerih si pojasnil, kako se razvija družabno življenje v tej ali onej župniji, kako se ustanavljajo po raznih krajih bralna, izobraževalna ter pevska društva, le iz Sv. Križa nisi dobil še poročila, kakor da bi pri nas še vedno le spali in dremali; toda temu ni tako. Pri nas imamo katol. izobraževalno društvo že pet let, katero od leta do leta vedno bolj napreduje, ter donša obilo sadu naši mladini. Ker obhajamo ravno letošnjo spomlad 5letnico našega društva, dovoli mi, da napišem kratko zgodovinicco o početku in razvoju našega društva.

Vsak začetek je težak, pravi pregovor, in človek se mora boriti z raznimi težavami, ako hoče kaj dobrega vpeljati, in tako je bilo tudi z našim društvom. Toda dober katoliški duhovnik se ne boji truda. Veliko rad žrtvuje, da le ugotovi dobri stvari. Tako je ravnal tudi č. gospod P. Janez Pristov T. J., ki je kot tukajšnji kapelan vstanovil naše društvo. Dal je iz svoje lastne sobice nekaj hišne oprave in podob ter vse svoje slovenske knjige društvu v dar, poprosil je nekatere dobre možake, ki so ga z veseljem podpirali in kmalu je bila sobica v cerkveni hiši s potrebnim opravljena. Ko so bila potrjena pravila, poklical je možake, zlasti pa mladeniče v društveno sobo, razložil jim v jedrnatih besedah potrebo, namen in korist društva, ljudje so se jeli zanimati za prekoristno stvar, in takoj se jih je oglasilo zadostno število udov. Iz udnine (1 krono na leto) so naročili nekaj dobrih časnikov, ter nakupili nekaj knjig, nekaj so jih dobili od dobrih ljudi; ker so bila večkrat predavanja, h katerim so bili povabljeni početkom tudi neudje, pristopalo je društvu vedno več udov, posebno mladeničev.

Društvo je priredilo vsako leto jedno veselico, ter iz dobička kupilo lansko leto nov harmonij. Sedaj se mladeniči vadijo tudi v petju, posvetnem in cerkvenem, in so že parkrat javno nastopili v cerkvi, ter želi sijajno pohvalo od faranov. Letošnje leto ustanovili smo tudi čebelico. Že precej prvi teden se je pokazalo, da bode čebelica pravi blagoslov za mladino. Marsikatera kronica, ki bi sicer šla za nepotrebne stvari, jadrata bode v ljudsko posojilnico v Ljubljani, kjer bode varno in plodonosno naložena. Čebelica je pa tudi prava vada za društvo. Ravno vsled nje pristopa vedno več mladeničev k društvu. Sedaj je že samih mladeničev nad 70 vpisanih v društvu. Ker ima tudi dekliška Marijina družba svojo čebelico, tekmujejo mladeniči in dekleta med seboj, kateri bodo več vložili. Tako tedaj mladi bralci, raste iz malega veliko. Društvo ima sedaj že nad 400 dobrih knjig. Dalje je naročeno na 16 komadov „Domoljuba“, 1 Slovenski list, Slov. gospodar z Našim domom, Vrtec z Angeličkom, Narodni gospodar, Cvetje, Venec, Danico in Mohorjevo družbo. Poleg tega dobiva še 2 komada Slovenca, Slovenski list in Danico. Društvo je v resnici pravi blagoslov za nas mladeniče. Iz knjig in časnikov zajemamo obilo lepih naukov posebno gledé novejšega gospodarstva v trtoreji in sadjereji, a ob enem si bistrimo tudi svoj razum, ter brusimo uma svitile meče zoper usiljive nasprotnike; lepodoneče mile slovenske pesmice pa nam preganjajo dolg čas ob nedeljah in praznikih popoldne, da pozabimo na krčme in slabe družčine, a obenem tudi prihranimo čez teden zaslužene novce in jih shranimo v čebelici. Vrli dolenjski mladeniči! storite isto v svojem kraju, in kmalu bo zavladalo novo življenje med nami. Dolenjci! Snujte društva, snujte čebelice! Res da stane to nekaj truda, pa tudi nekaj krajcarjev, ali kaj je to v primeri s koristjo, ki jo boste uživali v duševnem in gmetnem oziru. Na delo tedaj! V edinosti je moč! Kjer je mladina, tam je prihodnost! Svetokrižki mladeniči.

Sv. Benedikt v Slov. gor. (To in ono) Naše vinorejsko društvo je imelo v nedeljo, dne 9. februarja letni občni zbor. Načelnikom je zopet izvoljen vrli, izkušeni vinogradnik, Anton Roškar. Društvo ima na amerikanški podlagi zasajen vinograd, ki obsega kaka dva orala. Lani je prvokrat bralo sad skupnega truda. Nabralo je okoli 600 litrov najboljše kapljice, katero je takoj prodalo liter po 44 b. Pri dobri letini utegnili bi letos prirasti že kakih 15 hektolitrov vina. Doslej se naši kmetje niso dosti brigali za nove nasade, dasi jim je stara trta skoro čisto odpovedala svojo službo. Jeli so zasajati izabelo, ki res bujno raste in obilno rodi. Toda kolik razložek v kakovosti in ceni med staro trto in izabelo! Lani so izabelo prodajali komaj liter po 8 kr.! Vendar sedaj

je večina naših kmetov izpoznala, da bo treba delati po vzgledu vinorejskega društva.

Po občnem zboru pa je vinorejsko društvo priredilo prelepo veselico z gledališnimi igrami, deklamovanjem in petjem. Tu je zopet naša vrla mladina pokazala svojo žilavo moč. Naši fantje so rekli: ena gledališčna igra je gremalo, to ni vredno, mi se bomo naučili kar tri igre. Tako je bilo. Vprizorili so tri. Prva je znana iz predlanskih »Slovenskih Večernic«: krivica in dobrote. Naš vrli mladenič Caf je mojstersko pogodil glavno ulogo gospodarja Janeza, ravno tako mladenka Elbl gospodinjo. Poštena Polona bi pa ne mogla boljše pogoditi. Druga igra je bila: »Sanje« iz III. zvezka »Zbirke ljudskih iger«. Tu nastopajo samo fantje, kar dvanajst jih igra. Moško so se držali naši mladeniči, kakor da je to njih vsakdanje opravilo. Ljudstvo je občudovalo naše vrle fante na odru in svojo zadovoljnost izražalo z glasnim odobravanjem. Tretja igra se nahaja v V. zvezku »Pomladnih glasov«: »Indijski siroti«. Tu pa nastopajo večinoma ženske osebe. Naša marljiva dekleta se to igro čudovito lepo in ganljivo predstavljala. Človek bi vedno občudoval hudobno Zito, vedno gledal sirotki Ajino in Ganči. Ljudje so povorili: Tega si nikoli ne bi mislili, da bi naši fantje in dekleta mogle kaj takega prirediti.

V duhovnem oziru imamo pri nas uzorno urejeno. Bratovske knjige so polne udov. Najbolj je razširjena bratovščina sv. rožnega venca. Pa tudi druge bratovščine ne zaostajajo. Tretjerednikov je posebno veliko, ki imajo vsak mesec stanovski pođuk. Dekliška družba šteje 210 deklet, ki imajo tudi vsak mesec nauk. Pred večernicami se vsako nedeljo moli sv. križev pot in sicer eno nedeljo možje, drugo žene, tretjo fantje, četrto dek'eta. Župnija šteje okoli 2600 duš. Na leto je okoli 15.000 sv. obhajil. Vsak dan se izpoveduje. Ljudstvo je dobro ter vdano cerkvi in duhovniku.

V narodnem oziru smemo tudi biti zadovoljni. Nemca nimamo niti enega, akoravno smo ob nemški meji. Bralno društvo šteje 240 udov. Naročeno ima poleg drugih časnikov 50 iztisov »Slov. Gospodarja«, 80 iztisov »Našega doma« in 20 iztisov »Domoljuba«. Mladina je izključno narodna in jako zavedna, pa tudi modra in poštena. Tu ni plesov, pretepov, pobojev; redkokdaj fantje popivajo med službo božjo, časniki prihajajo samo dobri v našo župnijo. Le dva ali trije dobivajo lažnivega »Štajerca«, a čudovito ga skrivajo in tajijo. Pa ne da bi bili to dobri kristjani ali premožni kmetje, kaj se, kaka smet je, ki se je kdaj klatila po mestih ali trgih. Učiteljstvo je narodno, z duhovščino popolnoma edino. Imamo tudi izboren pevski zbor, ženski in moški. Dekleta se vadijo v petju vsak dan, fantje pa ob nedeljah. Vsak dan so pri nas, kakor je po Slovenskih goricah sploh

navada, pete sv. maše, in vsak dan poje ženski pevski zbor, obstoječ iz deklet 12—16 let starih.

Zemlja je kribovita, a rodovitna. Ljudje imajo vsega dovolj: jesti in piti, pa tudi drugega premoženja; toda v denar ne morejo spraviti svojih pridelkov. Pšenica, katere je tu največ, je preveč cena, živina tudi nima nobene cene, vina tudi nihče ne kupi in tako gre dalje. Davki pa so ogromni, zlasti zadnja leta, ko smo morali graditi novo šolo. Velika dobrota bo za našo župnijo nova cesta, katero prične letos graditi lenartski okrajni zastop. Doslej nismo imeli nobene okrajne ceste, akoravno naša župnija primeroma največ okrajnih doklad plačuje. Toda, gospod urednik, malo predolg sem postal. Pa saj bo »Domoljuba« izšlo še več števnik, ne samo četrta. Torej drugikrat več.

Iz Kranjske Gore. Redkokdaj pride kak dopis iz naših krajev v Vaš cenjeni list, g. urednik. Sicer pade v naši Sibiriji mnogo snega, toda to priprostitih ljudi ne zanima. Pretečeni pondeljek zgodilo se je pa nekaj, kar je vredno, da otmemo pozabljivosti in kar bo zlasti zanimalo Marijine družbe, ki se tako lepo razvijajo po naši lepi slovenski domovini. Naš zastavonoša pri mladeniški Marijini družbi Janez Mertelj je vzel Uršulo Mertelj tudi iz Marijine družbe. Tako postavnega zastavonošo imajo malokje, kakor pri nas. Zató se je splošno veselilo vse te poroke. Vršila se je po lepi slovenski navadi s sveto mašo in svetim obhajilom. Dasi je bilo poročenih še nekaj drugih parov obenem, vendar je bila glavna pozornost obrnjena na oba zaročenca iz Marijine družbe. Oba sta imala Marijino svetinjo na svojih prsih, kar se je obema jako lepo podalo. Preč g. župnik A. Zlogar jima je napravil lep nagovor. Možki zbor je pel celo sveto mašo svojemu zastavonoši v slovo in dodal še nekaj iz Angelikove zbirke za Marijine družbe. Tudi deklška Marijina družba je svoji sestri zapela par lepih pesmi. Marsikateri fant in dekle, ki sta videla, kakó lepe obrede ima sveta cerkev, sta si želela vstopiti v Marijino družbo. Da bi te želje le še tudi dejanjske postale Novoporočenca pa naj Bog blagoslovi in vodi in brani jih Marija, saj sta želela, da še nadalje rada. v Marijini družbi ostaneta! Naj dodam tukaj še besede, katere bi utegnili rabiti še kje drugje pri poroki takega Marijinega sina. Napev naj se vzame iz Angelikove zbirke za Marijine družbe: Pri poroki, s sledečimi besedami:

O čuj Marija, tukaj zbrani
Ti sini Tvoji zvesto vdani,
K poroki brata smo spremili,
Da skupaj z njim bi za slovo
Še enkrat vroče vsi molili,
Voščili iz srca mu to:

Oj bodi srečen ljubi brat,
Bog varuj tebe vsakikrat!

Kot smo doslej se vsi ljubili
In drug za drugega molili,
Tako se bomo kakor brati
Ljubili tudi še odslej.
Mariji zvesti vsi ostati,
Ljubiti čemo jo brez mej:
Oj, bodi srečen ljubi brat,
Bog varuj tebe vsakikrat!

Iz Smleške okolice. Pregovor pravi, da meseca svečana jezičnice najmanj govoré, pri nas pa nobena meseca ne bo toliko govorjenja, kot sedaj, tudi ko bi imel mesec 50 dni. Dne 5. t. m. je bila konkur. obravnava za popraviljanje župnišča v Smledniku, pri kateri je bila taka obstrukcija, da še take ni bilo, kar jaz pomnim. Resnici na ljubo pa moram reči da so bili ljudje večinoma le zapeljani; dobrih 80% je bilo, da niso vedeli, za kaj se gre, kakih 5% strastnih hudobnežev, ki si ne dajo nič dopovedati in 15% pametnih mož. Stvar se je pa vršila tako: Neko revšče se je v eni tukajšnjih žganjarij nalagalo svojim sopivcem, da g. župnik hoče celo župnišče podreti in novó zidati. Ves občinski odbor pa lahko potrdi, da g. župnik tega ni zahteval, ampak je le prosil, da se to popravi, kar je zdaj komisija spoznala, da je potrebno za popraviti. Zavoljo tega se je pa nekaj tistih pijanih strastnežev tako obnašalo, da se je vsakemu človeku pristudilo. Tako je en sam lažniv, hudoben jezik naredil, da je vsa naša župnija zdaj na slabem glasu in sam g. glavar se je menda čudil surovemu obnašanju tukajšnjega ljudstva. Mi smo pa prepričani, da ljudje v naši fari niso tako hudobni, ampak se dajo le prehitro zapeljati, da pride potem do take neumnosti. Tistemu lažniku pa, ki je ljudstvo tako nahujskal, povemo da ima laž kratke noge in več ko bo hujskal zoper naše duhovne, poprej ga bo ljudstvo sito; raje naj pazi, da se sam ne osramoti.

Ribniški novičar. Železnica, ta pa ta, ta je pa nekaj vredna. Med vsemi prednostmi, ki jih ima železnica pred drugo vožnjo, se mi pa dopada posebno ta, da se po železnici večkrat skupaj vozimo s kako gospodo tudi mi rešetarji in lončarji, kar bi se nam sicer nikdar ne posrečilo. Tudi je na železnici zato prijetno, ker se človek lahko pogovarja, še lažje pa posluša, kar je na navadnem vozu bolj težavno, ker preveč ropota. Glejte, ko bi ne bilo železnice, bi jaz nikdar ne izvedel, v kaki nevarnosti sem jaz sam in pa krščanski učitelji našega okraja. V Dobropoljah je pred kratkim vstopil v železniški voz mož s sivo brado in ta je živahno govoril: „Izvedeti pa moramo kdo je ribniški novičar, potem mu bomo pa že pokazali“. In dalje je govoril: „Jaz sem ud okrajnega šolskega sveta; bomo že pokazali takim učiteljem“.

No, no, pa menda ne bo tako hudo, jaz za-se se že nič ne bojim; kajti, ko sem še prav majhen bil, sem že slišal, da je „enkrat eden nekaj kazal, pa je bil tepen“, ko sem pa že večji bil, sem pa slišal, da je oni mož s sivo brado bil že tepen, ko še ni nič kazal, ampak hotel samo nekaj preveč blizo gledati. Učiteljem pa upam tudi ne bo kaj prida „kazal“, ker sem na železnici zvedel, da ima doli v Kočevji prav toliko veljave, kakor v Dobropoljah.

Pa še nekaj drugega sem zvedel na železnici in ravno prav mi pride, ker sicer bi danes prišel s prazno krošnjo. Med naše duhovne gospode sem prišel; peljali so se od nekega zborovanja. Prijazno kakor se spodobi, jih pozdravim in mirno sedem v kot. Gospodje so me poznali, da nisem ravno napačen človek, zato so čisto prosto govorili. Pogovarjali so se, kako bodo letos obhajali duhovne vaje po svojih župnijah. Mislil sem si, to bo pa tudi nekaj za-te in vlekel sem na uho in zapomnil sem si tole: Tretjo postno nedeljo popoldne se začno v Laščah in bodo trajale do srede. Ponedeljek popoldne po četrti nedelji se začno pri Sv. Gregoriju in se bodo končale sv. Gregorija dan. V začetku tihega tedna bodo v Loškem potoku in na sv. Jožefa dan se začno na Poljanah. Tudi v Sodražici se bodo obhajale, pa nisem mogel zvedeti kdaj.

Precej prvi teden jih bodo imeli pa na Blokah. To sicer ni več na ribniški zemlji, vendar omenjam zato, ker mislim tudi jaz tje gori iti, seveda ne ravno zaradi duhovnih vaj, temveč radi kupčije. Slišal sem namreč, da imajo tam gori v kaplaniji tako slabo peč, da ne sme ognja videti, sicer jo kar naduha prime in dimnikar je prepovedal sploh kuriti, češ da jo ta bolezen gotovo pokoplje. Tako težko dihanje pa gospodu koplenu težko dene in bi rad kako bolj mlado peč, ki diha gorkoto, ne pa dima. Ta peč je prišla ludi v županski zbor in oglasi se mož učene glave in modrih besedi in pravi: Peči ne bomo napravili, pač pa dvojna vrata. To pa je rekel menda zato, da bi ne mogel iz sobe ali mraz ali dim, da bi se lepa kaplanijska veža ne okadila. Jaz pa pojdem tje gori in bom stavil nič slabši predlog, da naj se napravi peč in naj se odpravijo še ta vrata in iz sobe ne pojde niti mraz niti se veža ne bo okadila, moji lončarji pa dobe nekaj zaslužka.

Iz Borovnice. (Nova posojilnica.) Danes pa poročam nekaj veselega. Pustno nedeljo smo imeli shod, ko smo odprli novo hranilnico in posojilnico za Borovnico, Preserje in Rakitno. Dolgo časa smo se obotavljali, slednjič smo se vendar vzdramili ter posneli dober vzgled svojih sosedov krog in okrog, kateri imajo vsi posojilnice, če ne jedne, pa kar dve. Na shodu smo še bolj zvedeli, kako koristna in potrebna bo nova posojilnica za vse in to v vsakem

oziru. Odslej ne bomo več tako nespametni, da bi nosili drugam svoj denar, drugam obresti denarja — odslej ne bomo več podpirali s svojim denarjem svojih sovražnikov in to celo v tujih krajih, ampak podpirati se hočemo v domači posojilnici drug drugega, skrbeti za skupno korist nas vseh in se tako dejansko ljubiti. Posojilnica bodi naše skupno ognjišče, kjer bomo združeni delovali ter na ta način prišli tudi do svoje moči. Z veseljem smo zato pozdravili novo posojilnico vsi brez razločka, tudi pošteni liberalci; zato se nas je precej na shodu mnogo vanjo vpisalo. Upam pa, da se bodo tem pridružili v svojo korist tudi vsi drugi farani iz Borovnice, Preserja in Rakitne. Nezadovoljnih je radi tega le nekaj socialdemokratskih železničarjev, kateri nimajo in ne morejo imeti čuta za kmečke koristi — katerim zato tega ne zamerimo in par prenapetih in kričavih domačih in Vrhnjskih liberalcev, za katere se pa mi — kakor kaže preteklo leto — toliko zmenimo, kakor za lanske — sneg.

Bog živi novo posojilnico in vse, ki so nam jo pomagali ustanoviti!

Slišim, da se bo posojilnica kmalu pridružila čebelica za dekleško Marijino družbo in za tante. Ker je posebno potrebna, zato se je že naprej močno veselimo.

Iz Toplic. Sprejmi tudi Ti, ljubi »Domoljub«, od nas kak kratek dopis, kakor Te tudi mi zmeraj z veseljem sprejmemo, ko prideš med nas. Ko bi Ti oči imel, kako bi se vzradostil, ko bi zagledal letos toliko Tebe tako ljubečih in Ti naklonjenih brancev. Ti ne veš, kako te imamo radi, ker si tako lep in nam dober. Ali hočeš zvedeti, ljubi »Domoljub«, kaj je novega pri nas? Povem Ti precej!

Pri nas smo že precej časa na dalje dremali, ko so se drugod že zdavnaj zbudili k novemu živahnemu življenju, bodi si v politiki, bodi si v gospodarskem napredku. A zdaj smo se tudi mi vzdramili in hočemo to vtegniti, kar smo zamudili. Da o drugih rečeh molčim, povem le, da smo kmetijsko zadrugo že ustanovili. Blago prihaja dan za dnevom. Z 1. marcem odpremo prodajalnico. In kolika navdušenost je pri nas za zadrugo! Vse laži, vsa obrekovanja, zasmehovanja, tožarjenja in ovađuštva naših besnečih nasprotnikov ne zdade ničesar. Če tudi par celo takih nasprotuje, od katerih bi pameten človek vse prej kot to pričakoval, raste hitro (hvala Bogu) dan za dnem vrsta zadružnikov. S številom udov smo jo že krenili proti 300. Ali ni to že lepo število. Toda upamo, da se število udov sčasoma še potroji. Čem več nas bo, tem močnejši bomo.

Kaj ne, nasprotniki, mi vstajamo, a vas je strah. Da, lahko vas je strah pred takimi odločnimi in zavdnimi kmeti, kakor jih je pri nas mnogo! Le tako

naprej, vrli in hrabri kmetje. Nikogar se ne bati razun Boga!

Nahaša se pa tudi (sram me je povedati) nekaj omahljivcev in strahopetnikov, ki si ne upajo kreniti z nami. Vzdromite se vi zaspančki, iztrebite si pesek iz oči, katerega so vrgli v vaše oči nasprotniki in spreglejte in pomislite, da nasprotnikom ni mar v vašo korist in oni se ne boje vaše zgube pač pa svoje. Če so do zdaj z vami tako kruto in neusmiljeno postopali in skrbeli le za svoj žep — jeli zdaj pričakovati, da bi vas začeli ljubiti in skrbeti za vaš blagor? Seveda kriče in mahajo z vsemi štirimi okrog sebe kakor pes, kateremu se na rep stopi. Toda to je za vas dobro znamenje.

Zadnjo predpustno nedeljo priredilo je vrlo Topliško društvo prostovoljnih ognjegascev zabaven večer — igro s petjem in plesom. Prav dobro je bilo petje, tudi dokaj novih so se pridružili. Hvala lepa posebno pevovodju, da nam je preskrbel tako lep užitek. Dobro so jo tudi vsi igrali; nekaj toček zvršili so (rekel bi skoro) mojstersko. — Toda le žal, da je bila igra tako nesrečno izbrana (igralo se je »Napoleonov samovar«). Mnoga mesta v igri so pač že preveč spodtakljiva in robata za naše še nepokvarjeno ljudstvo. Ni čuda, da so poštena dekleta sredi igre zardevala in glasno izraževala svojo nejevoljo. Le napravite, hrabri ognjegasci, še dosti takih večerov, a izberite si popolnoma poštene igre, kakoršnih je dosti na izbero.

Nazadnje pa Ti še, kakor je v pismih navada, to povem, ljubi »Domoljub«, da je pri nas zima zelo topla, vedno dežuje, semetertje tudi sneži. Z Bogom sedaj ljubi »Domoljub«, kmalu se Ti zopet oglasim, če ne bo zamere! Topličan.

Slovenski novičar.

Strašni nemiri v Trstu. O groznih dogodkih se poroča iz Trsta. Kurjači na »Lloydovih« parnikih so ustavili delo ter zahtevali, naj se jim zmanjša delavni čas in naj se jim delo čez uro posebej plača. Ravnateljstvo je vse zahteve kurjačev zavrnilo, nakar je pričelo stavkati vse tržaško delavstvo. Kakor se ob takih prilikah rado prigodi, priplazijo se v delavske vrste razni ljudje brez dela in prično hujskati. To se je zgodilo tudi v Trstu. Na tisoče broječo množico je ustavilo vojaštvo. Iz zadnjih vrst množice je pričelo leteti kamenje na vojake, ki so ustrelili. Ljudje v prvih vrstah niso mogli nazaj in tako je bilo ubitih mnogo nedolžnih ljudi, največ Slovencev. Mrtvih je 11 oseb, 42 ranjenih. Kroglice so šle skozi trupla. Ljudje so večinoma ranjeni v hrbet. To je množico tako razburilo, da

so moški skočili pred vojaške bajonete, razgalili si prsi in kričali na vojake: „Ustrelite, ako imate pogum.“ Krvavi spopadi so se ponavljali v petek in v soboto, dokler ni »Lloydovo« ravnateljstvo ugodilo delavcem. Z oken so ljudje metali na vojake svetilke in druge stvari, nekateri so zlezli na strehe, rasušili dimnike in metali opeko na vojake. Razume se, da je bil radi tega ustavljen ves železniški promet s Trstom. V skladiščih, na tržaškem kolodvoru in v luki je blago gnilo. Od vseh strani je bilo vojaštvo poklicano v Trst in proglasila se je za upornike nagla sodba, t. j. kogar po razglasitvi nagle sodbe zalotijo radi upornosti, tega dve uri po razglasitvi sodbe obesijo. Krvnik se je z Dunaja že pripeljal v Trst. Doslej so prijeli tri osebe, katere postavijo pred naglo sodbo. Ustreljenih je tudi nekaj policajev, enega policaja so zahrbtno ustrelili, ko je šel po večerjo. Razume se, da je od kamenja ranjenih tudi mnogo vojakov. Mrtvece so pokopali po noči na skrivnem. Za temi nemiri so bili skriti anarhisti. Prodajalnice in gostilne so bile v Trstu za časa nemirov zaprte. Cerkev svetega Antona je vsa preluknjena od vojaških krogelj. Nekaj skladišč so nemirneži zažgali. V poštni urad je priletela krogelja in ondi poslušajočega uradnika zadela v trebuh. Svetilke plinove so poruvali iz zemlje, potem pa so zažgali plin, da je švigal plamen metre visoko. Ko to pišemo, nemiri še niso popolnoma končani.

Izpremembe v ljubljanski škofiji. V Ihan pride za župnika č. gospod Avgust Turk, župnik na Kor. Beli, Koroška Bela je podeljena č. g. Franč. Koširju, župniku na Colu pri Vipavi. Kaplan č. g. Frančišek Bleiweis gre iz Mošenj za župnega upravitelja v Leše, župni upravitelj v Sodražici je postal ondotni kaplan č. g. Iv. Traven, č. g. Peter Hauptman pa upravitelj župnije v Starem trgu pri Ložu.

Višji poštni kontrolor g. Franc Dolenec je v Gradcu v noči od 10 na 11 t. m. padel na gladkem tlaku in si je tako nesrečno zlomil nogo v gležnji, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico, kjer je umrl. G. Fr. Dolenc je bil rojen l. 1846. v Škofji Loki in je bival v Gradcu že skoro 30 let. Pokopali so ga v ponedeljek 17. t. m. popoldne v Škofji Loki.

H katoliški veri prestopil. V Rajhenbergu je prestopil h katoliški veri protestant g. Jurij Wassertheuerer, železniški uradnik.

Na c. kr. l. državni gimnaziji v Ljubljani je bilo koncem 15. t. m. dovršenega I. semestra 618 dijakov, izmed katerih je dobilo prvi red z odliko 52 dijakov, prvi red 417, drugi red 124, tretji red 22 dijakov. Neizprašan je bil 1 dijak.

Druga državna gimnazija je imela 15. t. m. za sklep prvega polletja v Uršulinški cerkvi peto mašo. Gimnazija ima 6 šol, v prvi in drugi šoli po 2 razreda, v vseh 8 razredih 310 dijakov. Vsi so Slovenci. Učni uspeh v posamnih razredih: v I. a razredu ima 1 odliko, 38 prvi red 12 drugi, 2 tretji red, skupaj 53 učencev; v I. b imata 2 odliko, 34 prvi, 3 drugi, 2 tretji red, skupaj 41 učencev; v II. a ima 1 odliko, 18 prvi in 10 drugi red, skupaj 29 učencev; v II. b ima 1 odliko, 17 prvi, 10 drugi in 1 tretji red, skupaj 30 učencev; v III. ima 1 odliko, 35 prvi in 9 drugi red, skupaj 45 učencev; v IV. razredu jih ima 31 prvi, 14 drugi in 1 tretji red, skupaj 46 učencev; v V. razredu je 32 prvih redov, 8 drugih redov, skupaj 40 učencev v VI. razredu je 5 odličnjakov in 21 učencev s prvim redom, skupaj 26 učencev.

C. kr. višja realka v Ljubljani. Uspehi v I. semestru 1901/2, ki se je 15. t. m. končal, so naslednji: Od 483 klasificiranih učencev je prejelo prvi red z odliko 22, prvi red 329 učencev dvojke je 117, trojke 11, neizprašani so ostali 3 učenci. V procentih je torej dovršilo prvi tečaj z dobrim uspehom 72,8%; drugim se je ponesrečilo.

K posloplju kranjske gimnazije bodo neki še do prihodnje jeseni dozidali tri šolske sobe, katerih bo potem skupno 13. Stroške za prizidavo prevzame občina pod pogojem, da prevzame v bodoče država stroške za vzdrževanje poslopja in kurjavo. Dne 12. t. m. se je vršil v to svrhu lokalni ogled.

Novi semnji. Dež. vlada je z odlokom z dne 7. dec. pr. l. št. 20636, dovolila štiri sejme v Preserji in sicer: cvetni petek, 28. aprila, 8. junija in 29. oktobra; v občini Videm v kočevskem okraju pa štiri, namreč: 17. januarja, 1. maja, 31. avgusta in 2. decembra.

Državna podpor. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo 500 kron v pokritje stroškov za ustanovitev drevesnice v Zgor. Tuhinju.

S tlakovanjem Dunajske ceste v Ljubljani od Maliča do pokopališča pričnjo prihodnjo pomlad. Vlada je dovolila v to svrhu 62 tisoč kron. Za letos se porabi samo 10 tisoč kron. Tlakovalo se bo s porfirnimi kockami. Prva ofertna razprava se vrši 24. t. m. pri dež. vladi. Podrobni pogoji se izvedo ravnotam.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. Poroča se nam, da g. Fr. Staut ne posluje več pri Vzajemni zavarovalnici.

Ponesrečil na saneh. Mizar Janez Rufar iz Volč, star 58 let, je šel na visoki hrib po drva. Ker je zapadel sneg, vzel je mož seboj sani. Ko je naložil drva, se odpravi po hribu na saneh protu domu. Naenkrat pa se Rutar zvrne raz sani in se jame valiti po hribu proti nekemu propadu. Da bi se rešil,

zgrabi za neko drevesce, ker pa je bilo to prešibko, se mu izruje in nesrečni Rutar pade v propad, globok kakih 50 metrov. Pobil se je zelo nevarno po hrbtu in glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Prelovšek umrl. Eden največjih tatov kranjske dežele, Anton Prelovšek iz Trzina, je v mariborski kaznilnici umrl. Tudi pri ljubljanskem trgovcu Perdanu je svoj čas izvršil predrzno tatvino. S svojimi tovariši je pripeljal neko lepo noč pred Perdanovo prodajalno voz s konjem, ki je bil zavrt v rjuho. Nato so odprli tatovi prodajalnico, prižgali luč in brezskrbno nakladali blago iz prodajalnice na voz. Ko se je zjutraj o tatvini zaznalo, iskala je vsa ljubljanska policija po okolici „šimelna“. Prelovšek je tekom tatvine govoril z raznimi stražniki, katerim je pravil, da se pelje na semenj.

Nagla smrt na plesišču v deželni blaznici na Studencu. V blaznici so napravili pustni večer ples. Umobolni J. M. je plesal in si priplesal smrt; zgrudil se je in umrl ob 1/10 uri zvečer. A tudi po tej nesreči se je ples še nadaljeval. — Gotovim ljudem je na poti molitev in sploh vsak verski pojav v blaznici, na poti jim je celo duhovnik v cerkveni obleki, češ, da se z vsem tem bolniki mučijo in vznemirjajo; vprašamo jih zdaj, ko so se že opetovano napravile v blaznici plesne veselice in najela tudi pustni večer kričeča godba na pihala vevških rdečkarjev, ali to po mnenju vsakega pametnega človeka zdatno slabejše ne vpliva na živce in možgane, kot rožni venec in križ?

Obrambno društvo je imelo 6. t. m. svoj izredni občni zbor. Prišlo je jako mnogo društvenikov z dežele, ker je zanimanje za to društvo jako veliko. Saj čuti svakdo potrebo, da se brani neosnovanih krivičnih napadov. Predsednik g. kanonik dr. Andrej Karlin je poročal o društvenem delovanju. Vsak društvenik se vedno obvešča o vseh časnikarskih napadih na njegovo osebo. Ker naši somišljeniki ne beró nasprotnih listov, po navadi šele pozno zvedó za napade, in se po tem ne zmenijo za nje. Liberalni napadalci so postali vsled tega tako predrzni, da si dovoljujejo že vsako nesramnost. Mi nimamo nobene brambe, kakor to, katero si osnujemo sami. Branimo se najprej v tem, da prisilimo nasprotno liste, da sami popravljajo svoje laži. Tiskovni zakon nam daje to pravico, mi lahko tudi prisilimo nasprotni list, da zlagana dejstva popravi. Treba je le da se vsi društveniki poslužujejo te svoje pravice. Društvo zbira tudi razne napade na cerkveno oblast, kateri brez kazni izhajajo dan na dan. To bo ob priliki hvaležno gradivo za naše poslance. Društvo ima svojo pisarno, v kateri bo dobil vsak društvenik nasvete in pomoč, kadar je bo potreboval. Kadar bo kazalo, bo „Obrambno društvo“ tudi s tožbami pri-

tisnilo na obrekljive in lažnive liberalce. — Za tem z odobravanjem sprejetim poročilom so se izpremenila pravila tako, da „Obrambno društvo“ ni več omejeno na Kranjsko, ampak je razširjeno tudi na druge dežele. Potreba te izpremembe se je takoj ob ustanovitvi pokazala. Najgrši in najnesramniji časnikarski napadi v zadnjem času prihajajo s Spodnjega Štajerskega in z Goriškega. Naši somišljeniki iz teh krajev so se že obračali do nas za pomoč takoj od začetka, a nismo jim mogli ustreči zaradi omejenih pravil. Soglasno se je sprejela ta izprememba. Vabimo torej gg. somišljenike na Stajerskem, Koroškem in Primorskem, da pristopijo k temu društvu, in sicer duhovniki in lajiki. Letnina je za sedaj določena na 10 K. Čim več nas bo, tem večjo moč bomo imeli. V odbor so izvoljeni gg. dr. Andrej Karlin, Matija Kolar, Ignacij Nadrah, Luka Smolnikar, dr. Evgen Lampe; namestnika: Anton Koblar in Viktor Köchler.

Povodenj v Planini. Že drugič v teku letošnje zime je povodenj zagnila našo dolino: enkrat v božičnih praznikih in sedaj te dni. Ceste proti gradu Haasberg in proti Lazom so pod vodo; promet posredujejo čolni. Kadar nastajajo močni nalivi in pri derejo vode s pogorja, ki obkrožuje našo dolino, požiralniki v zgornjem kotu doline ne morejo tako naglo povžiti vodnega pritoka: povodenj je gotova. Cas je že, da bi se odpeljava vode v podzemeljske prostore, ki jo je pred leti g. Putik tako srečno pričel, zopet nadaljevala.

Na Dobravi, oziroma v Kozarjah, so priredila dekleta, kakor se nam poroča, dné 2. febr. in naslednji dan igro „Lurška pastirica“ z najboljšim vspehom in na veliko zadovoljnost navzočega občinstva. Vidi se, da take igre našemu ljudstvu jako ugajajo.

Zahvala. Jožef Markovič, kateremu je dne 9. rožnika v Martinji vasi pogorela hiša, svinjak, pod, čebeljak, hlev in kozolec, se vsem tistim najtopleje zahvaljuje, ki so tako pridno pomagali gasiti in rešiti kar je bilo mogoče; zlasti se pa zahvaljuje do brotnikom, ki so takoj po požaru vsestransko pomagali takó, da je pogorelec s svojo družino kmalu zopet mogel pod streho. Bog vsem povrni!

1. Žužemberka se nam poroča, da je bila tam od 8—11 febr. tridnevna pobožnost, katere se je vdeležila velika množica ljudstva; veliko se je molilo, sv. zakramentov prejelo i dobrih sklepov storilo! Bog blagoslovi!

Nedeljski pogovori pri novem županu.

Piše — F. —

Sv. Stefana dan. — Tako prijetno, tako gorko je, kakor bi sijalo že res pravo pomladansko solnce. Glejte, saj je ta gorkota in prijetni dan izvalil celo starega strica, da je zapustil gorko peč in se vsedel na klopico pred hišo, da se navžije svežega zraka, pokramlja in se nasmehlja med svojimi sinovi in hčeram, vnuki in vnučicami. Kako je vesel stric Matija teh solčnih žarkov, ki obsevajo njegovo sivo glavo, in kako je vesel svojih otrok!

„Prav lep dan je danes, takih sem malo doživel, dasiravno jim imam že precej na hrbtu. Na sv. Štefana dan, pa ravno tako kakor bi bil sveti Jurij! Dobro se nam obeta... „Svetle božične noči, kašte z žitom temné; temne božične noči pa svetle kašte pusté.“ Tako so pravili stari ljudje, in jaz tudi tako pravim. Kako lepo se je videla po noči „rimska cesta!“ No, le veselite se otroci in glejte, da boste lahko tako veseli gledali nazaj kakor jaz. Veliko let, težkih let me je pustil Bog živeti; če sedaj gledam na vas, dragi otroci, moram zabvaliti Boga, da me je tako blagoslovil in mi olajšal breme na stare dni. Kdor v Boga zaupa, ni izgubljen. Vesel sem, da ste me vsi obiskali. Res, težko je danes zadovoljno živeti, a komur motika in plug ne zarjavi ter rad prebira s svojo družino jagode na paternoštru, tega tudi Bog ne zapusti.“

Tako je govoril stari sivolasi stric, ko so se poslavljali otroci od njega ter hiteli vsak na svoj dom, kamor jih je srečno pomagal in poženil. Ostali so le še domači bosonogi paglavci pri njem s sinom Tinetom novim županom in par vaščanov, ki so prišli po litanijah v vas. Prihajalo jih je pa čimdalje več in so se ali ostavili pred hišo in govorili s stricem ali pa šli za gospodarjem Tinetom v hišo.

„No! poglej buzarona, kako vreme imamo! Pa malo hitreje stopi, da ne bodo rekli, da sva zadnja! Veš, jaz sem kar suknjo doma pustil, ker tudi golorok ne čutim nič mraza. Ne vem, ali letos ne bo nič zime, kaj? — „Bog ve“, odgovori Šimen izpod Brega Prodniku in koraka mirno proti Tinetu, puhajoč iz svoje pipe. „Na, pa še ti nabaši!“

„Daj no, bom res še jaz prižgal! Sam sem pozabil doma tobak, pipo pa imam vedno v žepu, kadar ni v ustih. Brez tobaka se težko izhaja. Kaj bo neki Tine povedal, ker nas je toliko povabil?“ vpraša Prodnik.

„Upam, da kaj slabega ne!“ odgovori Šimen. „Kar smo ga izvolili za župana, je sicer nekaj bolj zamišljen, a prijazen vseeno. Vidi se, da bo. Priden

n pošten, prijazen in postrežljiv je bil že prej. Mišlim, ker je skrben za red in hišo, bo tudi za občino. Še gospod fajmošter so ga pohvalili. Mogoče tudi danes sami kaj pridejo pogledat.“ — „Starega oderuha Skoka pa gotovo ne bo, ker smo se mu zamerili, ko ga nismo hoteli voliti“ pretrga Prodnik Šimna že čisto pri Tinetovi hiši.

„Le hitro, le hitro! Drugi so že notri“ pravi stric Matija prišlecema. Bom pa še jaz šel zopet nazaj za peč, da bom kaj slišal. Ti Šimen, ali si bral, da letos menda ni nikjer nobenega mraza? Naš Tine je dopoldne bral, kako je povsod prava pomladanska gorkota. In res, še moje stare kosti se na Štefanji dan gredo gret na solnce. Čudno kaj ne? Pa dobro mi je storilo.“

Veliko kmetov, skoro vsi vaščanje, kar jih je na Glinji, so bili že zbrani in sedeli ali okoli mize ali okoli peči, ali pa so še stali in se naslanjali na steno, ko sta stopila Prodnik in Šimen v veliko sobo župana Tineta. Na mizi bil je velik hleb belega kruha in bokal mošta.

„Pojdite pokusit tole in malo prigrizniti. Potem se bomo malo pomenili. Morda še kdo pride.“

Dolinar: Kar začni Tine in povej kar misliš!

Tine: Lito je pri koncu. Včasih je na Štefanji dan vsak sam delal račune in gledal, kako je bilo leto, ali slabo ali dobro. Jaz sem vas letos povabil k sebi, da naredimo skupen račun za občino, ker svoje dekle in hlapce je že vsak sam plačal.

Dolinar: Kako boš plačal, ker še bora nimam pri hiši. Ne dá pa nobena duša nič.

Tine: No, tako hudo menda ni! Če letos mogoče ni bilo vsem po volji, bo pa novo leto kaj boljšega prineslo. Možje, kmetje! Ker ste me izvolili za župana, zato imam dolžnost, da vam pomagam vedno in povsod. Zato sem sklenil, da ako hočete, se bomo sešli vsako nedeljo popoldne — seveda če ne bo zadržka — tukaj v moji hiši in se pogovorili o vseh naših potrebah in nadlogah, in kako bi si mogli olajšati svoje težave. Vsak bo povedal svojo in jaz bom pomagal s svetom in pojasnil, kako bi se ta ali ona reč boljše izpeljala.

(Dalje prih.)

Postni čas.

Veliki petek je. Cerkvena okna so zagrnjena, oltarji brez okrasja in cvetja, podoba Križanega zakrita s črnomodrim pregrinjalom; utihnili so zvonovi in zvončki, umolknila orglje, slišiš le enolične udarce lesene raglje; nobena sveča ne gori in hišo božjo polni skrivnostni polumrak, preveva tiha, globoka žalost. Ljudstvo se zbere, resno in presunjeno, polno ljubezni in hvaležnosti do Zveličarja, ki ta dan trpi, umira na križu. Mašnik, v črni mašni obleki, moli

glasno in svečano devet prošenj k nebeškemu Očetu za blagor vsega krščanstva, za vrhovnega poglavarja sv. cerkve, za uboge trpeče kristijane, za krivoverce, Jude in pogane, da bi vsi brez razločka spoznali svojega Očrešenika in se poboljšali. Pri tem kliče mašnik osemkrat s slovesnoresnim glasom: Oremus; Et clamus genua! »Molimo; pripognimo kolena!« In osemkrat pripogne verno ljudstvo, staro in mlado, koleno k zemlji, predno si upa obenem z mašnikom obrniti se do Boga. Zavest resnice: »Sveti Bog, sveti močni Bog, sveti nesmrtni Bog!« — ta zavest pretresa vse v globočini duše, da spozna vsakdo, bogatin ali revež, svojo ničevnost pred neskončnim, strašnim, svetim troedinim Bogom nebes in zemlje, v čigar roke pasti je strašno za nespokorjenega grešnika.

Ta krepki opominjajoči klic: »Molimo; pripognimo kolena!« pa odmeva v našem srcu že od prvega postnega dne. Čas milosti, čas pokore za naše duše je teh štirideset dni od pepelnice srde do Velike noči. Nalik modremu nebu objema ljubezen božja v teh dneh krščanstvo; nalik gorkemu, prirodno oživljajočemu solncu sije milost božja v človeško srce; kakor tisoči in tisoči dišečih cvetov in zelenelih listov se porajajo v srcu blaga, pobožna čuvstva, misli, sklepi; v globočini svoje duše občutimo dihanje nove pomladi, dihanje božji, ki obnavlja zemeljsko obličje in izpopolnjuje, krepi, dviga človeka. Enako toplemu zraku, ki blagodejno prodira in preveva vesoljstvo, in enako mehkega pomladnemu dežju kraljuje, snuje usmiljenje božje, božja prizanesljivost in potrpežljivost nad človeštvom v tej dobi, v tem letnem času obilnih milosti.

Toda ta prijetni čas je treba rabiti, treba prav in dobro izrabiti. Poljedelec, ki bi spomladi ne delal drugega, kakor sprehajal se po toplem solncu, pletel vence, hvalil krasne dni, posejal in lelal po cvetočih poljanah in prisojnih gričih: bi bil slab, malomaren mož, ki bi zaslužil neslanega kropa, in neobdelane, plevelne njive, pičila žetev, lakota in revščina bi ga kmalu poučila, kako napačno in brezkoristno bi bilo tako ravnanje. No tako ne dela noben poljedelec na vsem božjem svetu: vsak ve, da je pomlad čas setve in obdelovanja.

Prav isto je postni čas s svojim obilnimi milostmi za dušo. Kdor teh milosti ne porabi, ne izkoristi, ne pridrži, noče sodelovati z njimi, tak ravna še bolj nespametno kakor poljedelec, ki zanemarja spomladi svoje njive. Za takega ni samo izgubljena milostipolna pomlad 40dnevnega posta, zadene ga vrhutega še težka krivda, velika odgovornost, ker je noče porabiti. Zato cerkev često opominja: »Glej, čas milosti, pripraven, prijeten čas . . . ne zakrni svojega srca!«

Dvojno duševno delo je, ki nam ga nalaga sveti postni čas, poln milosti. Oremus; Et clamus genua! »Molimo; pripognimo kolena!« nam kliče vest. Moliti — pripogniti se pred Gospodom, pred zapovedmi božjimi: tega se moramo naučiti znova in si vtisniti globoko v srce v teh dneh. Spoznati in pripoznati mora kristijan Boga očitno, brezpogojno, da se loči od nespametnikov in zasleplencev, ki z nevero in nepokorščino v srcu drzno in zaničljivo gledajo Gospodu v obraz, kadar gre mimo njih, stoje s kljubujočim zasmehom na ustnah, roke v žepu, s pokrito glavo in se mu režé v sveto obličje. Pripoznati mora kristijan v teh dneh z veseljem svojo vero in s ojo pokorščino do Boga in njegovih svetih zapovedi ter se mora nanovo utrditi v tem za zvestobo, trdno kakor skalo, z dušo in s telesom, imenjem in življenjem svojemu Zveličarju vsak čas, ob vsaki priliki, brez napačnih ozirov. In priučiti se mora molitve kristijan v teh dneh, vglobiti se in vaditi v tem. Zakaj le molitev nas ohrani na pravem potu; kdor ne zna, noče moliti, za takega so zastojni dobri sklepi, zastojni navidezno poboljšanje, tak bo gotovo zabredel v grehe, propadel pri sodbi, kakor se potopi in utone tisti, ki hoče plavati zvezan na rokah in nogah. Kakršna naša molitev, tako življenje pred Bogom in v resnici!

Za smeh in kratek čas.

(Dolžnik, ki ga pride upnik tirjat): »Vi ste danes ravno trinajsti upnik, ki me pride obiskat. To ne pomeni za Vas nič dobrega!« — Upnik: »Torej zopet ne bo nič denarja?« — Dolžnik: »Res da ne, pa potolažite se, saj drugi tudi niso nič dobili!«

(Prad sodnikom.) Sodnik: »Zakaj niste najdenega mošnjička takoj oddali policiji?« — Zatoženec: »Je bilo že pozno zvečer!« — Sodnik: »Pa bi ga bili oddali drugi dan zjutraj!« Zatoženec: »Gospod sodnik, takrat je bil pa že prazen!«

(Pri bolniku.) Bolnik: »Gospod zdravnik, menda vendar ne bom umrl!« — Zdravnik: »I zakaj ste me pa poklicali!«

(Ako utone.) Sin: »Oče, prosim dovolite mi, da se grem kopat.« — Oče: »Dobro, pojdi! A, ako utoneš ne drzni se domov!«

Uganke.

Besedne uganke.

I.

	a		soglasnik
	a a a		skoduje železu
	a a a		prebivalec Afrike
a a b b b d e			žensko ime
e i j j j j l l l			— — — — —
l l n n n n o			vas na Kranjskem
p r r			del leta
u u u			reka v Bosni
z			samoglasnik

II.

Zlog prvi in drugi
 Pove ti dve vodni živali,
 Tretji, četrti pa
 Mesto na morski obali.
 Zveži pa zloge v besede enó,
 V dolini ti ribniški vas povedó.

III.

Kak stvar po zimi dobro dé,
 Ki slovo prvo jo pové;
 Še maček rad gre nanjo leč;
 Obrni jo, pa imaš reč,
 Ki dobro vedno glej na njó,
 Če imaš v sodu kapljico.

Računska uganka.

Na vprašanje, koliko si star, odgovori nekdo tako-le: Ko bi bil dvakrat toliko star, kot sem v resnici, in še eno leto in še pol in še četrta leta, imel bi ravno toliko čez 30 let, kakor mi jih sedaj še manjka do tega števila. Koliko sem torej star?

Rebus

$$1. \frac{du}{j} = O \text{ meč' } 100 \quad 2. \frac{=}{=}$$

$$3. I A = \frac{ml}{zo}$$

Rešitev ugank v zadnji številki.

Anagram.

a.	b.	
Ave	Eva	
Vol	Lov	
Mira	Irma	
Miza	Zima	
Dama	Adam	Elizabeta
Čebula	Bučela	
Laze	Elza	
Hotel	Teloh	
Roka	Arko	

Besedna uganka.

Stara šina — **starašina.**

Rebus.

Pepelnica

Vse so prav rešili: Andrej Porenta v Virmažah; Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah; Anton Smolič v Zagorici pri Dobrniču; Franjo Avbelj v Lazih pri Vačah; Marija Lipoglav v Široki Seti pri Vačah; Matija Bobnar, posestnik in župan v Lahovčah; Mici Jurjevčič, gojenka na pripravnici; Angelina Nežima, učenka v Ljubljani; Ivan Fatur na Rakeku; Jožef Sink, učenec v Škofji Loki; Zvesti bravci Domoljuba v Vrhpolju pri Moravčah; Kati Blumer dekle v Sv. Pavlu v Preboldu; Katarina Vagaša, učenka pri Uršulinkah v Ljubljani; Andrej Dolnar, učenec v Škofji Loki; Ljudevit Vitovič, Franc Bruderman in

Josip Grum, dijaki v Ljubljani; Ana Fric v Špitaliču; Leopold Stupica v Sodražici; Oroslav Rajšter v Paki pri Saleku; A. Hadalin v P. pri Cerknem; Martin Dernovsek, lesni trgovec na Savi ob juž. žel.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“

izide dné 6. marca t. l.

Tržne cene v Ljubljani

od dné 9. febr. do dné 15. febr.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	32	50
» » II. » »	1	10	Koruzna » » »	17	—
» » III. » »	1	—	Ajdova » » »	29	50
Telečje meso » »	1	40	Fitol, liter » » »	—	30
Prasičje » sveže »	1	50	Grah, » » » »	—	50
» » prek. » »	1	80	Leča, » » » »	—	20
Koštrunovo meso »	1	—	Kaša, » » » »	—	20
Maslo » » » »	2	40	Ričet, » » » »	—	—
Surovo maslo » »	2	20	Pšenica » 100 kg	21	40
Mast prašičja » »	1	50	Ra » » » »	16	—
Slanina sveža » »	1	30	Ječmen » » » »	14	40
» » prekajena »	1	60	Oves » » » »	17	20
Salo » » » »	1	30	Ajda » » » »	14	40
Jajce, jedno » »	—	6	Proso, belo, » »	15	60
Mleko, liter » »	—	18	» navadno » »	13	—
Smetana liter » »	—	80	Koruzna » » » »	12	40
Med » » » kg	—	80	Krompir » » » »	4	40
Krompir » » » »	—	—	Drva, trda, sečenj	8	20
Piščanec » » » »	1	40	» mehka, » »	5	50
Golob » » » »	—	40	Seno, 100 kg » »	—	—
Raca » » » »	—	—	Slama, » » » »	—	—
Gos » » » »	—	—	Stolja » » » »	—	—

Loterijske srečke.

Dunaj, 1. februarja	63	86	44	37	57
Graec, 1. februarja	79	22	50	53	70
Line, 8. februarja	67	49	24	76	65
Trst, 8. februarja	63	87	23	10	83

Službo cerkovnika

v kaki mali fari želi dobiti mladenci lepega vedenja iz poštene hiše. Naslov: L. Valinger pri Sv. Ilju v Slov. Goricah.

Koverte s firmo

vizitnice in

trgovske račune
 priporoč

Katol. tiskarna

Ali si želite

427 (10-7)

mного jaje po zimi?

več in boljšega mleka?

dobro zdebelenih prascev?

zdravo in lepo drobnice?

močno, ustrajno vprežno žival?

Primešajte toraj krmi Barthel-jevo redilno apno! Nikoli vam ne bo žal za ta mali trošek. Nauk za porabo brezplačno. **Mihael Barthel** in dr. na Dunaju, X.

V Ljubljani je na prodaj pri: Ant. Kanz, Franc Grošelj, Ant. Korbar, Edm. Kavčič, Pet. Lasnjak, Jan. Perdan, A. Šarabon.